

בית כנסת קיבוץ גלויות
נוסד 1975 רז"ה האזנים ויג"ר 5 ראשיל"צ

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בראשות הרח"ג חנן קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטירין: "רני עקרה"

ברכת הלבנה

סוּזק"ל: מוצש"ק כל הלילה

נא לשמור על קדושת הגליון!

פִּי תִצָּא

הדלקת נרות: 18:40

מוצאי שבת: 19:35

מוצאי שבת ר"ת: 20:12

סבלנות! חביבי!!! סבלנות!!!

שחייבים לי אז היום ההורים חייבים לו מחר זו המדינה חייבת לו, החברה בכללותה, וכל העולם בכלל חייב לו, עזבו רגע את הילדים לנפשם, מה איתנו מי חייב לנו? האשה? הבעל? ההורים? כי אם משהו חייב לנו, זה פתח להסתבכות שקשה מאד לצאת ממנה, זה גם מסביר משהו מהחוסר סבלנות שאופף אותנו, ואוכל בנו בכל פה, דור שאין לנו סבלנות בפרומיל, הרי כולם חייבים לנו אז למה שנמתין.

תנאי נוסף הוא שהילד "זולל וסובא". מה פירוש המלה זולל? מאיזה שורש היא באה??, בואו נפנה אל האבן עזרא מגדולי המדקדקים, זולל - מפרש האבן עזרא; הוא שם כללי לאדם המוכן לתת עבור תאוותיו, כל מה שמבקשים ממנו, כי זולל פירושו מזלזל בכל דבר לעומת תאוותיו, שום דבר לא חשוב בעיניו רק התאוות שלו. אדם שנותן בעבור תאוותיו הכל, הוא מסוגל גם להרוג ולרצוח, ולא רק אנשים אחרים אלא אפילו את ההורים שלו... ובן סורר ומורה נמצא בסטטוס הזה, אז גם אם כרגע הוא לא ביצע שום פשע. אם שום דבר לא חשוב אצלו, אם כל העולם מזלזל והעיקר זה אני, ההתנגשות של העולם מול הרצונות שלי הרי בא תבא... ומשהו בהתנגשות הזו יצטרך להתפנות ולהימחק...

אבל האבן עזרא ממשיך והנה אדם שכזה הרי הוא בעצם מעשיו מוכיח שהוא כופר בחיי עולם הבא, שהרי כל מה שמעניין אותו הוא רק חיי העולם הזה והתאוות שלו, אין לו סבלנות לשום עניין, וכשהוא חי רק את הרגע ומה שקיים רק את הכאן ועכשיו. לא רק שהוא אינו מאמין בעולם הבא, אפילו טיפת אמון בעולם הזה אין לו.

בעיני המילים של האבן עזרא נוגעים בנקודה מאד עמוקה; חוסר סבלנות מעיד בהכרח על חסרון באמונה, אדם שמאמין בעולם הבא באמת ובתמים קל לו יותר לעבור את תלאות העולם הזה ואת החסכים החסרונות והצלקות שהוא מוותר לנו, אם חסר בסבלנות זה פשוט בגלל שחסר באמונה, הרי כל אדם סביר עובד כל החודש ודוחה את סיפוקיו וממתין בסבלנות למשכורת, זה בסיסי, אז למה בדברים אחרים, הסבלנות הזו לא כל כך באה לידי ביטוי?!

מחלת החייבים לי ומחלת הכאן ועכשיו הם שורשי הבעיה של "סורר ומורה", וזה מזכיר כל כך את כל מה שקורה מסביבנו, וכשאני חושב על עצמי, אז איזה מזל שעברתי את גיל 12, ואי אפשר להעמיד אותי למשפט, אתם יודעים מה במחשבה שניה אולי גם אני לא עברתי את גיל 12... בברכת אלופינו מסובלים, הרבה אורך רוח וסבלנות לכלל ולפרט. שבת שלום! (הרה"ג ניר אריאל שליט"א)

כולם מכירים את המושג בן סורר ומורה, אבל את התנאים המשפטיים כדי לזכות לתואר המפוקפק אנחנו כמעט ולא יודעים... הוא צריך להיות בן 12 עד 12-3 חודשים לא יותר ולא פחות, ההורים שלו צריכים להיות באותו גובה ובאותו רוחב, שיהיה להם את אותו הקול, (קצת מעניין לשמוע אשה בקול של גבר) וששניהם ירצו להרוג את הבן שלהם, וירצו בזה בכל רגע נתון עד הסוף המר...

נשמע כמעט לא מציאותי? נכון, זה גם מה שהגמרא אומרת: בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות!!!

אז למה נכתבה הפרשה הזו? את מי זה מעניין מה שלא אמור לקרות לעולם? עונה הגמרא: דרוש ותקבל שכר, מספיק שאתה לומד אתה מקבל על זה שכר... נו באמת, הרי גם אם נלמד 6000 שנה ברציפות בקושי נתחיל ללמוד את התורה אז למה צריכים פרשה שהיא סתם לשם הלימוד?

"דרוש וקבל שכר" הכוונה אם תדרוש את הפרשה כראוי, ותפיק את הלקחים הנובעים ממנה - הרי לך שכר! מהפרשה הזו של בן סורר ומורה ניתן ללמוד לתחום החינוך רבות. לדוגמא - קול אביו וקול אימו צריכים להיות זהים, בבית שאין ההורים מדברים בקול אחד, שזה אומר דבר אחד וההורה השני אומר ההיפך מה אשם הילד שהוא עושה מה שבא לו,

יופי ברוך ה', יש פה טונות מידע על חינוך, זה נהדר כי כולנו אנשי חינוך למופת, דואגים לחנך ולחנך, אז בוודאי מאד נשמח לקבל עוד קצת ידע בטח ובטח כשזה נוגע לחינוך של אחרים אבל במטותא מכס, בואו נרפה רק רגע מהחינוך של האחרים רק לפרומיל שניה וזהו, אחרי זה נוכל לחזור, להוכיח אותם, להתעלל בהם, לכוון אותם, אל תדאגו, אני מתחייב לכם בפה מלא שהם לא יתקלקלו ברגע הקטן הזה, שנחשוב על עצמנו, עלי! תהיו רגועים!!

כי יש עוד כלל מעניין בבן סורר ומורה, הכלל הוא שמדובר באדם שגונב כסף רק מאביו ואמו, אבל הצדיק שלנו לא נוגע בכסף של אחרים, אז ורק אז הוא חייב מיתה, מה ההיגיון של הבחור, אם כבר לגנוב אז מאחרים, ומה ההיגיון של התורה להתעקש על הפרט הזה, אם הוא גונב מאחרים אז מניחים לו לנפשו, הוא בסדר, אבל אם הוא גונב מההורים, זה כבר בלתי ניתן למחילה וצריכים לבער אותו מהעולם. איפה ההגיון פה?

התשובה היא מצמררת, הצדיק הזה מרגיש שההורים שלו פשוט חייבים לו, ולכן הוא מרשה לעצמו לקחת, אבל מאחרים לא נעים לגזול, התחושה הזו שחייבים לו זה הכי גרוע, גנב שלא מרגיש שחייבים לו עוד אפשר לתקן, אבל אם זה בא מתוך תחושה

"כי תצא למלחמה על אויבך, ונתנו ה' אלוֹקֶיךָ

בידיך ושביט שבי": המפרשים מסבירים שהתורה מרמזת כאן על המאבק התמידי שיש בין האדם ובין אויבו הנצחי היצר הרע. ואמרו חז"ל (קידושין ל:): יצרו של האדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו.

משמע שבדרך הטבע אין אפשרות לנצח את היצר הרע, וזה יכול לגרום לרפיון במלחמה עם היצר הרע.

על כך אמרה תורה "כי תצא למלחמה על אויבך" אם תתחיל לנהל את המלחמה, אתה יכול להיות בטוח כי "ונתנו ה' אלוֹקֶיךָ בידך" מן השמים יסייעו לנצח "הבא לטהר מסייעין בידו". (תורת משה)

"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה": יש להתבונן למה פה כתוב: "מורה" מלא ו' ואח"כ כתוב שאמרו אל זקני עירו: "בננו זה סורר ומורה" כתוב חסר? מבאר ה"טעמא דקרא", משום שדרך ההורים להקטין תמיד חטא בניהם ולכן זה חסר.

"לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים... השב

תשיבם לאחריך": *ש'ה דאבידה לדברי הכל קשיא'* (בבא מציעא כז).

בגמרא מבואר שהמילה "שה" בפרשת אבידה מיותרת לכו"ע ולא ידעין מה דורשים ממנו.

מבאר המוהרש"א את הדבר בדרך דרש, שהכתוב מרמז על עם ישראל שה' פזורה ישראל, שאובדת בגלות ולדברי הכל קשיא, מדוע הגלות נמשכת זמן כ"כ ארוך, אבל לבסוף יקוים המשך הפסוק "השב תשיבם" שהקב"ה ישיב את בניו אל אדמתם.

וזה מה שאמר דוד המלך ע"ה בתהילים "תעיתי כשה אובד בקש עבדך כי מצוותיך לא שכחתי" תעיתי בגלות כשה האובד, ומבקש מה' "בקש עבדך" חפש אחרי האבידה שלך "כי מצוותיך לא שכחתי" אותה מצווה שאמרת "השב תשיבם" לא שכחתי וראוי לך לקיים מצווה זו. (מהרש"א סוף מכות)

"זולל וסוֹבֵא": בן סורר ומורה נענש, בין השאר, על הזלילה והסביאה שלו, המביאות אותו לידי חטא. שכן תכליתו של האוכל הינה אך ורק להשביע את נפש האדם ולהחיותו, וכל אכילה שנועדה רק לענג את הגוף, הרי היא בגדר של תאוה אסורה.

בהקשר לכך מובא בספר "מעשה שהיה" המעשה הבא: באחד הימים הזדמן לפני רבי עקיבא איגר, עשיר שסיגריה תחובה בפיו, והוא התענג על עישונו.

"לשם מה לך סיגריה זו?", התעניין הרב. "הנני אוכל מעדנים רבים ומאכלי בשר שמנים, וכשהאדם שבע מאד מסיבה לו הסיגריה עונג רב", השיב העשיר. בהזדמנות אחרת הבחין הרב בקבצן אחד, עני מרוד, שגם הוא מעשן סיגריה.

"אדם זה", הרבה הרב, "בוודאי אינו מתענג כמו העשיר על מאכלי בשר מלא שמן, לשם מה לו, אפוא, סיגריה?" והוא שאל אף את העני לסיבת העישון. "לעתים גוברת בי תחושת הרעב", הסביר העני, "ועישון הסיגריה פוגם בתאבון, וכבר אינני מרגיש שאני רעב".

נענה רבי עקיבא ואמר: "אינני מבין, העשיר זקוק לסיגריה, מפני שהוא אוכל וזולל, לעמת זאת, העני זקוק לה, משום שהוא רעב. וכי לא פשוט יותר יהיה שהעשיר יתן את מותר האוכל שלו לעני, וכך לא יצטרכו לעשן לא זה ולא זה?!"

"מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה'

אלקיך": רבי ישעיה ברדקי, חותנו של רבי ישראל משקלוב זצ"ל, בעל "פאת השולחן", הטיף פעם מוסר לאחד מתושבי פינסק, איש עשיר וקמצן, שהיה נודר לצרכי צדקה ולא היה משלם, ובתוך דברי תוכחתו הזכיר לו מה שאמרו חז"ל (שבת, לב): בעוון נדרים מתה אשתו של אדם.

אמר לו אחד: רבי, אדם זה יש לו אשה מרשעת ומשום כך אינו משלם נדריו... החזיר לו רבי ישעיה תוך כדי דיבור: תורתנו ידעה זאת מראש והזהירה אותנו על הדבר, מוצא בחז"ל (ברכות, ח): בארץ ישראל כי לקח איש אשה שאלו אותו כך: מוצא או מוצא? "מוצא" דכתיב: מוצא אשה מוצא טוב (משלי יח), "מוצא" דכתיב "ומוצא אני מר ממות את האשה" (קהלת, ז).

ומשום כך-סיים רבי ישעיה את דבריו כשהוא מחייך-אמרה תורה: "מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת", גם כשיש לך אשה שהיא בבחינת "מוצא", גם אז את "שפתיך תשמור" ותשלם נדריך.

"השב תשיבם לאחריך": מעשה שאירע לפני כמה שנים, כשרחובות ירושלים היו מכוסים באותו יום במעטה לבן וצח של שלג. אברך הלך לתומו על השלג ומצא לתדהמתו סכום כסף גדול בסך של ארבעים אלף דולר.

הרהר בלבו, האם הרי אלו שלו או שחייב להכריז? החל במשא ומתן עם עצמו ובמבוכתו החליט לעלות להגאון הרב אלישיב זיע"א ולשאל את פיו. שמע הרב אלישיב את צדדי השאלה ופסקו היה ברור, מדינא, הכסף שלך ואינך חייב להכריז.

ובטרם הספיק השואל לעכל את גודל הבשורה, המשיך הרב אלישיב ואמר: השאלה כאן היא אמנם אחרת, הכיצד תהיה מסוגל לישון בלילה בשקט ובשלוה? כשהנך יודע כי ישנו יהודי אשר מתהפך על משכבו מתוך צער נורא על אובדן כספו.

דקרו דברים הנוקבים של הרב אלישיב בנפשו של המוצא, והלך ושכר רכב עם רמקול רב עוצמה, והכריז ברחובות ירושלים על המציאה. והכרזתו נשאה פרי, והאובד שבחסדי ה' נהפכו לו התוגה לשמחה הופיע עד מהרה וקיבל את כספו.

"השב תשיבם לאחריך": רבי אברהם ועקנין, מיקירי בני ירושלים, היה נוהג לקבץ תינוקות של בית רבן בשבת קודש אחר הצהריים, אל בית הכנסת, והיה אומר עמהם פרקי תהלים, מחלק להם מיני מתיקה ומספר באזניהם סיפורי צדיקים ומדות נאצלות.

פעם סיפר לילדי החמד: על איש עני אחד בן טובים, שמצא שרשרת זהב יקרה בבית הכנסת. בקש האיש לקיים מצות השבת אבדה, ותלה מודעות לדבר המציאה, אך במשך שנה תמימה לא הופיע אף אחד לדרוש אותה.

יום אחד, קרא אדם אחד את המודעה הישנה, ובא לדרוש את האבדה על פי סימניה. שמע המוצא את הסימנים, ובקש ממנו להמתין מעט, עד שיבדוק אם הסימנים נכונים. לאחר זמן קצר יצא ואישר כי אמנם הסימנים נכונים, אבל במקום להשיב לו את השרשרת מיד, בקש מהמאבד להמתין מעט עד שובו.

לאחר זמן מה שב לביתו עם מאכלים שונים, ואחריו השתרכו שמונה אנשים, אותם לקט מרחובות העיר ובקש מהם להשתתף בסעודת מצוה. אף אחד לא הבין לאיזו סעודה כוונתו, אולם כולם נטלו את ידיהם והסבו לסעודה, בלי להבין על מה ולמה.

לפתע קם בעל הבית, שלף מכיסו את שרשרת הזהב, ושאל שוב את המאבד על הסימנים שלו, והראה לכל המסובים כי הסימנים נכונים. לאחר מכן עצם את עיניו, ואמר בהתרגשות "לשם יחוד... הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה מן התורה של השבת אבדה", ומתוך שמחה עצומה של מצוה, נתן את האבדה בידיו של האורח.

בסיפור נפלא זה, בקש רבי אברהם ועקנין להשריש בקרב צעירי הצאן, את השמחה הגדולה שיש לחוש כאשר מקיימים כל מצוה, ולא לעשותה בלי כוונה כמצות אנשים מלומדה.

"וכי יהיה איש שונא לרעהו וארב לו": ביאר פסוק זה האור החיים הקדוש: שפרשה זו רומזת ליצר הרע, כי אין שונא לאדם כיצרו הרע והוא מקור הנאנה. "לרעהו" - שהיצר הרע מראה רעות וחיבה לכל, שלטובה הוא מייצע, אף שבאמת הוא שונא להם ומבקש רעתם.

"וארב לו" - שהיצר הרע אורב לאדם להחטאו, מסביר לו פנים על המעשים הרעים ואומר לרע טוב ואין לך אורב גדול מזה.

"כי יקרא לפניך קן צפור... שלח תשלח את האם": אומר הגאון רבי אליהו לופיאן זצוק"ל: משל לאדם שנכנסה ציפור לתוך כף ידו, וסגר עליה בכפו. אמר: הרי אומרים בני אדם שהציפור הזאת יש בכוחה לעוף למעלה, ואילו אני רואה שאיננה יכולה לזוז... אמרו לו: שוטה שבעולם! פתח את ידך, שחרר את הציפור, ותראה איך היא עפה מעלה מעלה...

והנמשל הוא, כשהאדם אומר: אינני יכול לעשות תשובה, אינני יכול להתקדם ברוחניות, אומרים לו: שוטה שבעולם! טמטמת את עצמך! סגרת את נפשך בתאוות ובהרגלים, לכן אינך יכול להתגבר. פתח את המסגר, השלך את שלשלאות התאוה וההרגלים הרעים מעל נפשך, ואז תראה איך אתה יכול להגיע לתשובה שלימה ולהגביה עוף עד השמים! כי "אין הדבר תלוי אלא בך"!!! (הימים הנוראים בהלכה ובאגדה).

"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו..."

לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע (רש"י)

כתב הגאון רבי משה סופר בספרו "תורת משה": כי המשחית הנברא מהעברה, הוא רודף את זה שעשה, עד שגורם לו שישנה באיולתו לעשות עוד עברה ולברוא עוד משחית כיוצא בו. ועל דרך זה "מצוה גוררת מצוה", שהמלאך הנברא מכח המצוה, מושכו לקיים עוד מצוות, ומשום כך, בעשותו מצוה אחת בשלמות, נברא על ידה מלאך חזק מושלם ואמין כח הדוחפו לעשות עוד מצוות.

הדברים יובנו יותר על ידי משל: מעשה בשני שכנים, שלאחד מהם היתה טבעת יקרה עשויה זהב ומשובצת ביהלום, והשני חמד את הטבעת, וחיפש דרך להשיגה.

פעם נכנסו שניהם בשיחה, והאיש שחמד את הטבעת אמר: קנתי היום טבעת יהלום, ואני יודע אם היא שווה את הסכום שדורשים בעבורה. אמר לו חברו: "ראה את הטבעת שלי, שלמתי עבורה אלף דינרים". בקש החמדן לראות מקרוב את הטבעת, וחברו הוריד את הטבעת ונתן לו לראותה.

החמדן הסתכל יפה בטבעת, ולאחר מכן שם אותה בכיסו. שאל חברו: מה אתה עושה? ענה הגנב: אני מחזיר את הטבעת לכסי... צעק בעל הטבעת: "זו הטבעת שלי, תחזיר לי אותה מיד!" אמר לו החמדן: את טבעתך החזרתי לך, וזו הטבעת אשר קנתי. הוויכוח ביניהם נמשך עד שהאיש שנגנבה טבעתו, הציע לגנב לבוא עמו לבית הדין.

אמר הגנב: "לא אוכל ללכת אתך, כי אין לבושי יפה, ומתבייש אני ללכת כך". נתן לו בעל הטבעת את מעילו, ואמר לו: "קח את מעילי ובוא אתי לבית הדין".

אמר הגנב: "אבל אין לי כח לעשות את כל הדרך הזו ברגל". נתן לו בעל הטבעת את חמורו, והעיקר שיבוא אל הדין.

כשהגיעו לבית הדין, בעל הטבעת טען את טענתו. "ומה יש לך להשיב על כך?" שאל הדיין. אמר הגנב: "אדוני הדיין, שכני הוא שקרן גדול, ואוכל להוכיח זאת. הנה שמעתם את טענתו שטבעת זו שייכת לו, הוא מסוגל בהחלט לספר לכם בלי כל בוששה שהמעיל שאני לובש גם כן שייך לו. "אכן", צעק האיש, "המעיל שלי הוא!" אמר הגנב: "רואים אתם שצדקתי". תכף הוא גם לא יתבייש לטעון שגם החמור שבאתי עליו שייך לו. האיש התרגז יותר ויותר וקרא: "כמובן שהחמור שלי!!!"

הדיין השתכנע שהמתלונן אינו אלא שקרן, ופסק לטובת הגנב שעלה ורכב על החמור, וחזר לביתו עטוף במעיל וענוד טבעת.

כך גם דרכו של היצר הרע, לגנוב לאדם לאט לאט את מצוותיו ומעשיו הטובים אשר רכש בימי חייו בעמל רב, וזאת על ידי פיתוי לעברה ועוד עברה, עד שלבסוף לא רק שלוקח לאדם את הכל, אלא בנוסף לכך עוד מקטרג עליו לפני בית דין של מעלה, ומאשים אותו על כך שעבר עברות. חייבים אנו לדעת את תחבולותיו של היצר, ועלינו להגביר חיילים לעמוד כנגדו בכח ובחיל.

מספרים בדרך מליצה על אדם אחד, שרצה לקנות דג לכבוד החג. אולם מאחר שהיה אמור לבוא לו אורח לחג, לכן קנה דג יקר וטוב בשביל עצמו, ועוד דג מקולקל וזול בשביל האורח.

בערב החג הגיש בעל הבית את הדג המקולקל לאורח, ולאחר שאכל האורח מהדג, הורעלה קיבתו, ואושפז בבית החולים. אמר בעל הבית למשפחתו: "נלך לבקר את האורח בבית החולים". כעבור יומיים נפטר האורח מהרעלת קיבה, והלכו לקיים מצות הלווית המת. ובשבעה, הלכו לנחם את בני המשפחה של האורח. כשחזרו לביתם, אמר הבעל: "ראו כמה "מצוות" קיימנו בזכות הדג המקולקל - גם הכנסת אורחים, גם ביקור חולים, גם הלווית המת, וגם נידוח אבלים..."

כך בדיוק עושה היצר הרע לאדם, מראה לו את העבירות כמצוות, וכך גורר אותו לעוד "מצוות" מדומות, עד שמפילו לבאר שחת.

"שלח תשלח את האם": בטעם המצוה כתב רבינו בחיי (ובוזהר הק'): בקיום מצוה זו יש התעוררות רחמים על העולם. והוא, כי מתוך שהוא משלח את האם הנה היא מצטערת ודואגת על חורבן קינה וריחוק בניה ומצטערת והולכת ורוצה לאבד את עצמה ומתוך צערה הגדול השר הממונה על העופות מבקש רחמים מהקב"ה, ואז הקב"ה שכתוב בו "ורחמיו על כל מעשיו" ממשיך שפע הרחמים על כל המצטערים והצריכים רחמים ומרחם עליהם.

"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו..."

מפשיסחא זי"ע: הרי פתח הכתוב בלשון רבים "על אויבך", וסיים בלשון יחיד "ונתנו"?

אלא התיירץ הוא: דידוע מאמר חז"ל (סוכה נב ע"א) "ז' שמות יש לו ליצר הרע וכו'" - דהיינו היצר הרע מבקש לעשות הכל כדי להכניע את האדם, לכן הוא מגיע אליו בכל מיני צורות שונות ומשונות, ובכל פעם הוא מגיע בדמות אחרת, בשם אחר, ופושט צורה ולובש צורה עד שנדמה לו לאדם כי יש לו מלחמה עם אויבים רבים וכורע תחתיו. אך באמת, אינו אלא אויב אחד קטן, שמנסה להפיל את האדם בכל צורה שהיא!

וזהו א"כ הפשט בכתוב: "כי תצא למלחמה על אויבך" - לשון רבים: אתה בוודאי חושב שיש לך מלחמה עם הרבה אויבים, ולכן אתה מפחד ואומר: איך אני אוכל להתגבר עליהם?

התשובה לכך היא: "ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שביו" - לשון יחיד, תדע לך, שאין זה אלא יצר הרע קטן ויחיד שמדמה את עצמו להרבה, ואין לך לפחד כי "ונתנו ה' אלקיך בידך ושבית שביו"...

"כי יקח איש אשה חדשה... נקי יהיה לביתו שנה אחת"

בחור אחד בעל ממון לקח אשה, אשר קצתה בלבוש הישן' ובדרכים הישנות' שקבלנו מאבותינו ובהם צעדנו דור דור.

לאחר נישואיה דרשה ממנו ממון רב עבור בגדים ותכשיטים וכל מיני קישוטים המתאימים לבית מודרני ומתקדם.

לא עברה שנה עד שהיא כילתה כמעט את כל נכסיו. בא הבעל להתלונן על כך לפני הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זצוק"ל, אמר לו הראפשיצער: וכי מה אתה רוצה, הלא התורה הזהירנו על כך "כי יקח איש אשה חדשה" - אשה שהיא מהדור החדש ולא מה'מיושנים', "נקי" מנכסיו "יהיה לביתו" כעבור לא יותר מ"שנה אחת"...

"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה אינו שומע בקול אביו ובקול אמו"

התורה "אינו שומע בקול אביו ובקול אמו", וכי לשם מה הוא קרוי בן סורר אם לא שמאן לשמוע בקול הוריו?

אלא התורה הקדושה באה ללמדנו מהי הסיבה שהבן סורר הגיע למצבו המביש. כי הוא לא שמע את "קול" אביו, הקול קול יעקב, בלומדו תורה בביתו, לא שמע את תפילת אביו, את ברכותיו. לא שמע את "קול" אמו, איך שהיא מתפללת ומתחננת לה' שילדיה יגדלו ויצמחו יראי ה'.

"השב תשיבם לאחיק": מעשה שהיה בישיבת פורת יוסף:

בחור מצא בבית המדרש שטר של חמישים לירות (סכום גדול בימים ההם).

הוא פנה לגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ושאל אם יכול ליטלו שהרי מפורש בגמרא (ב"מ כד.) המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות הרי אלו שלו.

שלף מיד רבי בן ציון מכיסו שטר של חמישים לירות ואמר לבחור: "קח לך מתנה ממני, ועתה עלה לבית המדרש ותחפש מי איבד את הכסף".

עלה הבחור לביהמ"ד ואכן מצא אברך מבוהל מסתובב ומחפש שטר שאבד לו. היה זה אברך עני ומטופל בילדים שלוח חמישים לירות מקופת הגמ"ח ואבדו לו. מיד החזיר לו הבחור את השטר והשיב את נפשו.

אמר לו רבי בן ציון: "רואה אתה, גמלת חסד עם אדם מישראל! גם אם צדקת מצד הדין, יש לעשות לפניך משורת הדין. אין הפירוש "הרי אלו שלו" שאסור להכריז, אלא יש מצבים שצריכים לנהוג בוותרנות, לפניך משורת הדין". (האיר המזרח)

"לא תחרוש בשור וחמור יחדיו": ביארו בעלי התוס'

ב'דעת זקנים', כי טבע השור שהוא מעלה גרה ולועס את מאכלו זמן רב יותר מהחמור שאינו מעלה גרה, וכאשר יחרשו שניהם יחדיו ישמע החמור שהשור עדיין לועס מאכל בפיו ויבוא לידי צער ומכאוב, בחשבו שהבעלים נתן לשור יותר תבן ממנו, לכן אסרה תורה 'לא תחרוש בשור וחמור יחדיו'.

עתה בין והתבונן, אם ב'חמור' שמקנא עבור דמיונותיו הדברים אמורים, כמה יש לנו להזהר שלא לצער אדם מישראל אף במקום שאין הצדק עם זה המצטער.

"כי יקח איש אשה ובא אליה ושנאה... ושם לה עלילות דברים... ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו": דברים נוראים ואומר רבינו האור החיים הקדוש: דברה תורה כנגד בני אדם, גם בני איש אשר חוזרים פניהם מן התורה באומרים כי היום קצר למה שצריך להשתדל על המחיה, ועליהם אמר הכתוב 'כי יקח איש אשה' זאת התורה המאורסה, 'ובא אליה' שכבר זרחה עליהם אורה של תורה בהר סיני וקבלו הלוחות, 'ושנאה' פירוש שאין לבם חפץ לתת לה עונתה כמשפט, ולקבוע עיתים לתורה.

וכשבא מוכיח לדבר אליו, משיב כי אין התורה זנה ומפרנסת והוא צריך למחיה, גם אינו רואה סימן ברכה מאמצעות לימודה הגם כי יעסוק בה אין נפתחין לו שערי פרנסה טובה, ואדרבא 'שם לה עלילות דברים' רואה כי כל האנשים שרחקו ואינם חושבים בה כל עיקר בתיהם מלאים כל טוב.

ואומרו 'ולו תהיה...' פירוש הגם שאין חיוב בתלמוד תורה אלא קביעות עתים, אדם כזה שהוציא שם רע עליה צריך לשקוד על דלתותיה כל היום וכל הלילה 'לא יוכל לשלחה כל ימיו'.

ממשיך ואומר האור החיים הקדוש שגם אדם שיש לו קביעות ללימוד התורה, אם רואה שבאים עליו יסורים, צריך לעשות חשבון נפש, אולי יכול הוא להוסיף בלימוד התורה, בכמות או באיכות - "לפי שאין שיעור למה שצריך בעסק התורה, כאומרו (במסכת אבות) ואין אתה בן חורין להיבטל ממנה".

בזה אפשר להבין את דברי הגמרא "אם רואה אדם שיסורין באין עליו - יפשפש במעשיו [פירוש: יחפש ויבדוק אחר מעשיו]. פשפש ולא מצא - יתלה בביטול תורה". ולכאורה מה הכוונה "ולא מצא" הרי יש בידו עוון ביטול תורה שהוא עוון גדול, ואיך יתכן שבתחילה לא מצא אותו???

אלא, שבתחילה הוא לא חשב שחסר לו בלימוד התורה, כי מדובר באדם שכבר לומד תורה, והיות שיש לו יסורים אפילו שהוא כבר לומד תורה, אמרו חכמים שיתלה את סיבת היסורים בכך שהוא לא לומד מספיק, ויכול הוא להוסיף בלימוד התורה.

"איננו שומע בקולנו": היה אחד מהם חרש אינו נעשה בן סורה ומורה שנאמר 'איננו שומע בקולנו' ולא חרשין (סנהדרין ע"א). מה ראייה היא זו, שאם אחד ההורים חרש הוא אינו נעשה בן סורר ומורה, והלא הכתוב 'אינו שומע בקולנו' מוסב על הבן?

ברם, כשאדם מטיף מוסר לזולת אין הוא עשוי להשפיע עליו אלא אם כן הוא עצמו שומע את אשר פיו אומר והוא עצמו מקיים את אשר הוא דורש מחברו, כי אז הרי אלו דברים היוצאים מן הלב והם נכנסים אל הלב.

אם אחד ההורים "חרש" הוא ואיננו שומע בעצמו את אשר הוא דורש מבנו, מן ההכרח שיהיה הבן "איננו שומע" ואין האשמה -

תלויה בו, וממילא אי-אפשר לדון אותו בתור סורר ומורה, שכן האשמה תלויה בהוריו. ובכן, מכיוון שאמרה תורה: 'איננו שומע בקולנו' - מחמת שחיתותו ורשעותו, הרי משמע מזה שההורים עצמם אינם "חרשין" ושומעים הם מה שיוצא מפיהם, שכן אלמלי היו "חרדין" ובעצמם לא היו מתנהגים ביושר ובהגינות, הרי לא היה ה"איננו שומע" של הבן מחמת שחיתות ורשעות, אלא משום שדברי-ההורים אינם עשויים להשפיע עליו.

חודש אלול: ידוע שבכל מפעל עושים בסוף שנה מאזן הכנסות והוצאות לבחון אם העסק משתלם, ואם לא, מכריזים על פשיטת רגל. כן באדם עצמו הדין כן, הקב"ה נותן לך חיים, בריאות וכו'. ומדוע? בכדי לקיים את דברי התורה ומצוותיה, אך מאידך צריך גם להיזהר מהאיסורים.

אכן אחר המאזן השנתי נמצא שאין לנו זכויות להמשך, מה אנו מבקשים מהקב"ה, "הב לן חיי", "הב לן מזוני", איך יעלה על הדעת לפתוח עסק לא מוצלח?

אלא הבקשה צריכה לבוא בנוסף לקבלה לעתיד לעשות הכנסות, לייעל ולשפר את החיים כי אין לך מפעל גדול כמו האדם עצמו, שבכל צעד ושעל כל דיבור בענייני התורה מקיים מצוה, אכן כך אנו מבקשים זכרנו לחיים, אילו חיים? למענך אלוקים חיים! אבל לאחר כל זאת היצר הרע לא נותן לנו להשיג את ההשגות הללו.

משל למה הדבר דומה: לאדם שרצח בר מינן וביקש לקחת עו"ד שיצילו מן העונש, הלך העו"ד ובדק החומר של הרוצח, והחליט שהוא לוקח על עצמו את התיק. הגיעו שניהם לבית המשפט והחלו בדין, ואז העו"ד הביא טענות לכאן ולכאן, הכריז השופט: הפסקה! אז שאל העו"ד את הרוצח, מה אתה אומר על טענותי? ענה לו, שכנעת אותי שלא רצחתי!

והנמשל: אכן במעשינו היצר הרע נותן לנו הרגשה שאנו לא מפסידים, והכל מנוצל, ולכן חשבון? למה לי. וכך ממשיכים החיים, ואז כשנרצה לחפש ולתור אחר מעשינו הדרך תהיה חשוכה. אך בימי אלול ימים של אור התשובה ובהם הכח להשתנות ולראות הנגעים שלנו נוה יותר לתקן, וצריך לנצלם כמו שצריך וידוע כגודל הנתינה כך כח התביעה על האדם.. (הרב אליהו אשכולי שליט"א)

"גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה" בזמן שמתעטפים בטלית, מברכים ברכת "להתעטף בציצית". נשאלת השאלה, הרי הציצית נמצאת על "כנפי כסותך, אשר תכסה בה", כלומר על הטלית, ונמצא שמתעטפים בטלית, לא בציצית, ומדוע הנוסח הוא "להתעטף בציצית" ולא "בטלית"?

ובאר רבי יחזקאל מקוזמיר, שהרי הציציות דרכן להיות תלויות סמוך לקרקע, ולכן דווקא עליהן מברכים, כי הן היותר שפלות. מי שנמצא למעלה - עליו לא מברכים... (לאור הנר)

קדמי ביטוחים

המרכז הארצי

סדר תיק ביטוח

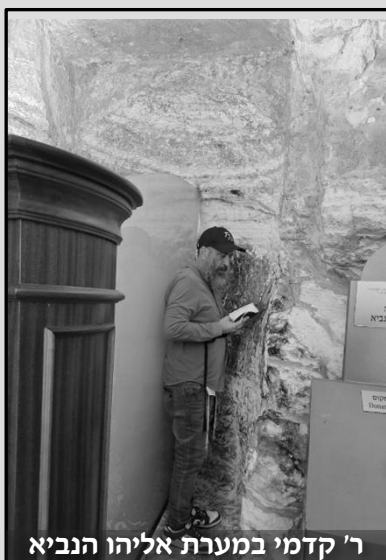
חיים. פנסיה. משכנתא

תאונות אישיות. אובדן כושר עבודה

מחלות קשות. בריאות. סיעוד.

5 דקמ אלף ז'לט ואקמליס פירוט

2770 * מתקשרים ומרוויחים...

ר' קדמי במערת אליהו הנביא

לע"נ: ר' משה בר ג'ימול, מרת רחמה בת ביחה, ר'אברהם נתניהו בר אסתר רחז וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת קלוד מכלוף בן חסיבה מיכל בת רינה ז'קלין בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת ר' יצחק ונונו בן ממו ראובן פרץ בן שמחה רחל בת זהבה ז"ל

לרפואה והצלחת אראלה בת לילי אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת אליס ונונו בת קמרה יונה בת אסתר

לרפואה והצלחת אהרון רונן בן אליס יצחק ונונו ומשפחתו